

Alva Hajn O B R A Z Y

• 16. 5. – 22. 6. 2014 •

Alva Hajn se narodil 3. července 1938 v Polních Chrčicích u Kolína.

1953–57 studium na Výtvarné škole v Praze (profesoři Kytka a Livora)

1957–59 vojenská služba

1960 pedagog na učňovské škole v Poděbradech (se spolužákem J. Norkem)

1961 příchod do Pardubic

1961 první výstava se skupinou mladých pardubických výtvarníků

1961 s přáteli realizace výstavy Toyen v Pardubicích

1961–63 zaměstnán ve Výstavnictví Pardubice

1963–72 zaměstnán v propagaci n. p. Kniha v Pardubicích

1968 první realizace v architektuře

1968 přijetí do SČVU, získání titulu „akademický malíř“

70. léta zajíždí do Chrčic o víkendech, v přední části půdy zřizuje improvizovaný ateliér, výstavy na dvorku a návštěvy přátel

1972 svobodné povolání

1982 (?) začíná pracovat s nevýtvarnými materiály (beton, térový papír, dráty, provazy atd.)
 1985 8. prosince umírá otec, A. Hajn dojíždí do Chrčic a stará se o nemocnou matku
 1987 22. května umírá matka, definitivní přestěhování do Chrčic
 1988 první infarkt, omezuje práci s těžkými materiály
 1991 příprava výstavy v Kramářově galerii v Praze
 1991 3. srpna, pět dnů před zahájením výstavy umírá v Polních Chrčicích, pohřben v rodinné hrobce v Ohařích
 1991 8. srpna otevřena velká výstava ze závěrečné etapy tvorby v Kramářově galerii v Praze
 1991–93 P. Ondračka provádí systematický soupis díla deponovaného v Polních Chrčicích, pořízení fotodokumentace původního stavu (J. Havelková), videozáznam (R. Tomek)
 1996 prosinec, převezení kreseb do galerie na Klenovou započata práce na soupisu jeho díla

Kdo je **Alva Hajn**, by mělo být jasné každému a Pardubákům zvláště. Ale není, a to z mnoha důvodů, které jsou na osobě Alvy Hajna zcela nezávislé. Nedávno se ukázalo, že vůbec žádní pardubičtí umělci nejsou známí na republikové úrovni. V Plzni právě probíhá výstava mapující umělecké scény mimo Prahu a Brno od roku 1985, jmenuje se **Ze středu ven** a na ní není účasten ani jeden pardubický umělec. Z Hradce také málo, dva, ale z mnohem menšího Zlína tři, z Ústí nad Labem asi sedm. Znamená to snad, že se v Pardubicích nikdy nic nedělo? Opak je pravdou, kulturní scéna je zde semknutá a silná, trochu podobně jako v Ostravě. Problém je, že nevykračuje moc ven. A to bude muset. To *neznámo* je problém kulturních, ale i statutárních institucí a jejich podpory, a taky trochu místních teoretiků. Tato výstava deklaruje, že ani je nikdo nezná. Možná série naplánovaných výstav díla Alvy Hajna v Kolíně, Kutné Hoře, Brně a Praze příští rok, na které město a kraj nedaly ani ťuk, by mohla situaci trochu napravit. Ale samo od sebe se o Pardubicích a dění tady vědět nebude.

Začněme tedy od Alvy Hajna, žil v letech **1938 – 1991**. Narodil se v Polních Chrčicích, ale od roku 1961 působil v Pardubicích. Jeho přátelům, kteří všichni prošli stejnou pražskou umprumkou, říkáme dnes **Stáří psi**. Patřil mezi ně František Kyncl, Josef Procházka, Jiří Lacina, Bedřich Novotný. Hajn vystudoval pražskou uměleckou školu a přípravku na akademii výtvarných umění. Na akademii však už nepokračoval, protože klasicistní akademický ostrůvek uprostřed moře socialistického realismu

ho nemohl obohatit ničím, co by už nevěděl. Další věc, kterou musíme vzít v úvahu, je jeho původ ze statku, bylo třeba kosit, sázet, udržovat přírodu živou. O kontakty, které by ze statutu absolventa akademie vyplývaly, asi ve dvaceti letech ještě moc neuvažoval. Produkci venkovských kolegů z akademie popsal v jednom z rozhovorů Hajnův spolužák Jiří Načeradský jako *servilní šmudlo-expresionismus*.

Alva Hajn kompromisy dělat nemusel, protože rezignoval na možnost vystavovat. Jeho obrazy z kafkovského cyklu z 60. let jsou neobyčejně barevně výrazné, velebné drama možná trochu připomene o dvacetiletí mladší dílo Jaroslava Róny. Můžete si je prohlédnout v nově vydaném katalogu.

Alva Hajn měl první samostatnou výstavu v roce 1967 v Knize v Pardubicích, kde pracoval a další až v roce 1989 v Malé galerii na Hradbách v Kolíně. To je dnes nemyslitelné. Umělec musí vystavovat, aby o něm lidé věděli. O Alva Hajnovi se vědělo i téměř bez výstav. Jak se často podotýká, *Komunismus hnal lidi do houfů*. Fotografie a vyprávění pamětníků dokazují, že v pardubické a kolínské alternativní vrstvě patřil skrze své dílo, sečtělost a snad i osobní kouzlo k váženým osobnostem. Ale to nestačilo, k vystoupení z undergroundového gheta už nedošlo, devadesátá léta nebyla od počátku kultuře úplně příznivá a v roce 1991 pár dní před otevřením své výstavy v Praze, Alva Hajn zemřel.

Celou tuto generaci, která měla v 60. letech jen krátký čas na to, aby se prosadila, nazývá Jiří Šetlík generací ztracenou. Nejlepší léta strávili v roli invalidních sourozenců v nějaké utajené komunitě a devadesátých se buď nedožili, nebo už pro ně prostě nebyl ten správný čas. Jak říkal Chalupecký - *škodí práci, konfrontují-li se výtvarníci jen v přátelském kroužku*.

Alva Hajn vystavoval pravidelně na zahradě v Polních Chrčicích, na statku rodičů, umělecká díla byla uložena a k vidění na půdě, v průjezdu, v garáži, prostě všude. Na fotkách je vidět, jak se návštěvníci stávali příjezdem takřka součástí inscenace.

Když Milan Knížák před několika měsíci na konferenci věnované Alva Hajnovi připodobnil jeho rané styl malby k van Goghovým cypřišům, dnes z toho nemůže být pozorovatel moc moudrý, protože na obou pardubických výstavách v Galerii Fons i v Galerii města Pardubic úplně chybí raná díla. Vít Bouček hovořil o *mladém muži v napětí*, ženských figurách ve víru vášně vyjadřované červenou barvou, o energii ohně, energii rozpínavé, eruptivní, vyzářující.

Diváci na obou výstavách v Pardubicích vidí nikoli mladíka v napětí, ale dílo zralého muže. Ne že by nebyly znát občasný výbuchy a jangová energie, ale barva je pryč. Naštěstí si ji můžeme prohlédnout aspoň v katalogu, který vydala Galerie Fons s přispěním sponzorů, kterým děkujeme. V situaci, kdy nevyšel ani jeden grant projekt vysloveně zachránili.

Vystavené objekty, protože i těmto betonovým obrazům můžeme říkat objekty, jsou prakticky sto procentně ze sbírky rodiny. Možná by bylo zajímavé připravit výstavu složenou jenom a pouze z prodaných nebo rozdaných obrazů. Možná by se ukázalo, že nějaký Alva Hajn je téměř v každé pardubické domácnosti. Hajn byl neobyčejně pracovitý autor, sice vidíme, že obě galerie, Fons i městská, jsou pro představení jeho komplexního díla malé, ale on by byl malý i Mánes. Možná celé patro Veletržního paláce by mohlo být tak akorát.

Alvu Hajna můžeme chápat jako zástupce celé generace, pro něž bylo umění životním postojem, nekompromisním gestem, rituálním úběžníkem u mnoha z nich se vyvinul vangoghovský syndrom. O *ztracené generaci* padesátých a šedesátých let napsal Josef Kroutvor, že je to *generace, po které zbudou jen historky, leč nebude, kdo by je vyprávěl*. Proto prosím a vyzývám pamětníky, aby vyprávěli historky, seč jim hlasivky stačí. Měly by být slyšeny, i kdybychom je měli všechny posbírat a vydat. Jinak bude celé víc než dvacetiletí zapomenuto.

Martina Vitková

Samostatné výstavy

1967 Kniha Pardubice (katalog, text F. Barták)

1989 Malá galerie Na hradbách Kolín,

1989 foyer Krajského divadla Kolín (plakát)

1991 Galerie Vincence Kramáře, Praha (katalog, text V. Sokol)

1992 Východočeská galerie Pardubice (volné listy v katalogu předchozí výstavy, text H. Mandysová)

1995 Galerie Nora Pardubice (katalog, text V. Sokol, M. Langer)

1996 Výstavní síň radnice Pardubice (složený list, úryvek z textu P. Ondračky)

1997 Zámek Klenová (katalog, text P. Ondračka, M. Fišer)

1998 Galerie Půda v Lomnici nad Popelkou

2004 Galerie AMB v Hradci Králové

2006 Galerie Mázhaus, Pardubice

2006 Galerie Na Příhrádce a Galerie Fons v Pardubicích (katalog, text P. Ondračka)

2010 Galerie DION v Praze

2012 Východočeská galerie v Pardubicích, výstava na podestě

Kolektivní výstavy

1961 Výstavní síň mladých Za pasáží, Pardubice (s L. Drimlem, J. Lacinou, B. Novotným, J. Procházkou a J. Steklíkem)

1966 Konfrontace mladých, Klub Mánes Praha

1968 Kulturní dům ROH v Pardubicích, skupina SČVU (s J. Holinkou, K. Hylišem, F. Kynclem, J. Lacinou, B. Novotným, V. Zemanem)

1980 Výtvarní umělci Východních Čech k 35. výročí osvobození ČSSR Sovětskou armádou, Východočeská galerie v Pardubicích

1984 Výstavní síň Česká Třebová (s J. Lacinou, J. Procházkou a B. Novotným, katalog)

1989 Výtvarná bilance 89, Krajská galerie Hradec Králové (s J. Lacinou, S. Malým, J. Nekovářem, B. Novotným, F. Kynclem, J. Procházkou, V. Škrabánkem)

1990 Polymorphie, Martin-Gropius-Bau, Berlín

1990 Dny české kultury, Krefeld (s. J. Jebavým, I. Králíkem, L. Krejcarem, F. Kynclem, J. Lacinou, M. Langrem, S. Malým, J. Nekovářem, B. Novotným, J. Procházkou a V. Škrabánkem)

1992-2003

Minisalon, Galerie Nová síň, Praha; Musée des Beaux Arts, Mons;

Art and Culture Centre, Hollywood; Contemporary Arts Center, Cincinnati; Courtyard Gallery, New York; Cultural Center of Iowa, Rapids;

Jonson Gallery, Albuquerque; Indianapolis Museum of Art;

Chicago Cultural Center, Chicago; McKissick Museum, Columbia;

University Art Gallery, Nord Dartmouth; Museum of Fine Arts, St. Petersburg; Gallery of Fine Arts, Fort Myers; Pražský hrad, Praha;

Bibliothèque Royal de Belgique, Brusel; Majapahit Mandarin Hotel, Surabaya;

Galeri Nasional Indonesia, Jakarta; Museum Puri Lukisan, Ubud;

Centre tchèque Paris, Paříž

1993 Výtvarné umění na Kolínsku..., Kolín (katalog, heslo P. Ondračka)

1995 Písmo ve výtvarném umění, Městské divadlo, Kolín

1997 Setkání k miléniu sv. Vojtěcha s literárním a výtvarným doprovodem, Regionální muzeum Kolín

1997 5+1 (Hajn, Kyncl, Lacina, Novotný, Procházka, Malý, Muzeum a galerie Litomyšl (katalog, text O.A. Kukla)

1997 Arte contemporanea ceca dalla collezione Gallerie Klatovy-Klenová, Civica Raccolta del Disegno di Sal?, Sal?

2004 Hudba ve výtvarném umění, Kolín, Kolín (Kolín nad Labem)

2005 Dostředivé okraje, Nostický palác v Praze (s B. Borovským, V. Boštíkem, J. Jebavým, J. Knapem, B. Kopeckým, F. Kynclem, J. Lacinou, K. Malichem, Z. Sionem, J. Tomanem, L. Vojtěchovským), katalog, text V. Bouček

2006 Dostředivé okraje: Vizuální umění z Pardubického kraje, Východočeská galerie v Pardubicích, Dům U Jonáše

2006 Dostředivé okraje: Vizuální umění z Pardubického kraje, Zámek Litomyšl

2007 Od sochy ...: České sochařství 2. poloviny 20. století ze sbírek Galerie Klatovy / Klenová, Galerie U Bílého jednorožce, Klatovy

2007 Dostředivé okraje, Galerie města Plzně

2009 Sklepní galerie moderního umění hradu Pecka (čestný host na výstavě Klubu konkréťistů Východní Čechy)

2009 Hráči, Galerie moderního umění v Hradci Králové

2010 Hráči, Alšova jihočeská galerie, České Budějovice

2010 Konstruktivní tendence, Galerie Židovský dvojdomek, Heřmanův Městec (čestný host na výstavě Klubu konkréťistů)

2011 Retrospektiva 1994 – 2011, Galerie Hrad Pecka

2012 Na Východ od ráje, Galerie AMB, Hradec Králové (čestný host na výstavě Klubu konkréťistů)

2012 Konkréťisté v Broumově, Benediktýnský klášter, Broumov (čestný host na výstavě Klubu konkréťistů)

2013 Galerie v proudu času, 60 let VČG v Pardubicích, Východočeská galerie v Pardubicích, Dům U Jonáše

2014 45 let poté, Klub konkréťistů a přátelé v OGV Jihlava (čestný host na výstavě Klubu konkréťistů)

Fotografie autora a fotografie užité v textu © Jan Adamec

Realizace v architektuře

1968–76 výtvarné řešení exteriéru a interiéru smuteční obřadní síně s pietní loučkou, Polička, spolupráce arch. J. Třešťík

1. pol. 70. let Interierový reliéf pro Ingstav Chrudim

1970 reliéfní stěna, Domov důchodců, Pardubice, spolupráce arch J. Třešťík

1973 dekorativní stěna v pohledovém betonu, sídliště Dubina, Pardubice, spolupráce arch J. Třešťík

1976 reliéf Sedláci, Chlumeck nad Cidlinou

1977 křtitelnice a reliéf, kostel sv. Martina, Holice

1978 úprava dětského hřiště – prolézačka a reliéfy, Bubeníkovy sady, Pardubice

1982 reliéfní stěna, Karosa Vysoké Mýto, spolupráce ing. Květoslav Vaněk

1982 reliéf na domě na Karlovině, Pardubice, spolupráce s P. Štěrbou

1983 reliéfní stěna, restaurace Kateřina, Chrudim, spolupráce arch. J. Macas
1983 reliéfní stěna, vstupní prostor podniku Transporta Chrudim
1984–85 reliéf v čekárně a fontána v atriu, obřadní síň, Chrudim
1985 reliéf v ubytovně ZVU Moravské předměstí, Hradec Králové
1987 trojdílná plastika před budovou učiliště Tesly, Pardubice
1988 strukturální obraz do čajovny v Kolíně

Divadelní výpravy

1983 / Ostrov splněných přání, Východočeské divadlo Pardubice, režie Petr Vosáhlo

Bibliografie (mimo katalogy)

O. A. Kukla, Umělecká sekce mladých, Tvář 3/64, str. 28-29
F. Barták, úvodní slovo k výstavě v Knize v Pardubicích, strojopis, 1967
J. Hůla, Černá kolem bílé, Mladá fronta DNES, 14.8. 1991
I. Šabovičová, Stopy v šedé a černé, Občanský deník, 23. 8. 1991
V. Sokol, text k zahájení výstavy A. Hajna v Kolíně r. 1989, Ateliér, 18/1991, str.5
ČKA (P. Ondračka), Alva Hajn v Pardubicích, Metropolitní Telegraf, 80/1992
H. Mandysová, Tvorba jako prokletí, Ateliér, 25-26/1992
M. Kim Houdek, Alva Hajn, v: Světélko, Občasník Klubu královského města Kolína a Polabské kulturní nadace, prosinec 1993, str. 30-33
V. Sokol, úvodní slovo k výstavě v Galerii Nora v Pardubicích, rukopis, 1995
P. Ondračka, Druhý život Alvy Hajna, Labyrint 6/1995, str.44-46
VH (Vít Havránek), Hajn alva, slovníkové heslo, Nová encyklopedie českého výtvarného umění, Praha 1995, str. 239

Zastoupení ve sbírkách

Východočeská galerie v Pardubicích, Galerie Klatovy/Klenová, OGV Jihlava, Magistrát města Pardubice a soukromé sbírky